

WSPOMNIENIA

Stanisław Dunin-Borkowski 1931–2006

W dniu 22.03.2006 r. w Limie zmarł nagle w wieku 75 lat dr inż. Stanisław Dunin-Borkowski. Był nauczycielem co najmniej dwóch pokoleń geologów złożowych Peru, osobą szanowaną i wielce życzliwą, której słowo otwierało drzwi do gabinetów dyrektorów ministerstw, jednostek badawczych i kompanii górniczych. Zaangażował się samorządnie w promocję KGHM na terenie Peru, którą śmierć brutalnie przerwała. Wspierał polskie badania wulkanologiczne i złożowe w swej drugiej ojczyźnie (*Prz. Geol.*, vol. 53, nr 4, str. 320–326 i nr 8, str. 639–648), a także próby nawiązania ściślejszej współpracy naukowej między uczelniami Peru i Polski. Do końca był czynny naukowo i dydaktycznie, jesienią 2005 roku odwiedził Polskę, gdzie w Krakowie (AGH i Polskie Tow. Geologiczne) wygłosił odczyt na temat peruwiańskich złóż węgla na tle tektoniki globalnej, a we Wrocławiu (*Cuprum*) na temat złóż rud miedzi. Nie omieszkał zwiedzić kopalni rud miedzi *Rudna*, by porównać złoża na monoklinie przedsudeckiej z mineralizacją w permskiej formacji Mitu w Andach. Tchnął twórczym niepokojem i młodzieńczym entuzjazmem.

Urodził się 23.08.1931 r. we Lwowie. Jego matką była Maria z Gołuchowskich, a jego ojciec, Piotr, był wybitnym intelektualistą okresu międzywojennego. Po śmierci ojca i na skutek zmian polityczno-społecznych i ekonomicznych po drugiej wojnie światowej w Polsce wyemigrował z rodziną do Peru. W latach 1950–1956 studiował na głównej uczelni technicznej Peru — Universidad Nacional de Ingeniería w Limie (UNI), założonej z końcem XIX wieku przez wybitnego emigranta z Polski, Edwarda Habicha. Uzyskał stopień inżyniera górniczego. Bezpośrednio po tym podjął studia doktoranckie w Niemczech, na Uniwersytecie Technicznym w Clausthal, które kontynuował do roku 1962. Pod kierunkiem prof. Mauchera wykonał i obronił pracę *Lagerstaettenkundliche Untersuchungen an den Eisenerzvorkommen von Acari — Perú*, która przyniosła mu 28.02.1966 roku dyplom doktora inżyniera. Żadna z tych dat nie oznacza jednak końca rzeczywistych studiów. Uczestniczył w licznych kursach podyplomowych, międzynarodowych seminariach i większości peruwiańskich kongresów geologicznych, poszerzając ustawicznie swoją wiedzę. Oto przykładowa tematyka kursów i seminariów: *Zagadnienia geologii gospodarczej* (1967), *Złoża stratoidalne* (1978), *Geofizyczne metody poszukiwań* (1978), *Izotopy promieniotwórcze i ich zastosowanie do badania złóż* (1978), *Ewolucja tektoniczna Peru* (1982), *Zastosowanie węgla w elektrowniach* (1984), *Geomorfologia w zastosowaniu do gospodarki przestrzennej* (1986), *Geologia i górnictwo departamentu Ancash* (1988). W latach 1990–1991 wykorzystał stypendium Komisji Europejskiej na studia w Instytucie Węgla w ramach Hiszpańskiej Rady Badań Naukowych.

Władał 6 językami: hiszpańskim, angielskim, niemieckim, włoskim, francuskim i piękną polszczyzną z kresowym akcentem.



Zdobył rozległe doświadczenie w zawodzie geologa. Rozpoczął od badań rud pierwiastków promieniotwórczych i rud żelaza, stając się w latach 1975–1987 szefem poszukiwań rud żelaza przez instytucje rządowe, a w okresie 1980–1981 doradcą Ministra Energii i Górnictwa, po czym konsultantem programu UNIDO (1982–1983). Od roku 1983 jego główne zainteresowania przeniosły się na rozpoznanie i wykorzystanie peruwiańskich złóż węgla, nad czym pracował do ostatnich chwil życia. Wypowiadał się na ich temat na kilkudziesięciu konferencjach (z których część sam zorganizował) i podejmował wiele innych inicjatyw w celu ożywienia narodowej gospodarki Peru. Gremia naukowe powierzyły mu koordynację badań nad węglem peruwiańskim w okresie 1984–1991; doprowadził wówczas do podpisania umowy o współpracy z Uniwersytetem w Oviedo (Hiszpania). W latach 1993–1996 niezwykle intensywnie pracował nad złożami kopalni niemetalicznych, sektorem górnictwa najbardziej zaniedbanym w Peru, redagując katalog, a następnie specjalny biuletyn *Minerales Industriales del Perú* dla Instytutu Geologii, Górnictwa i Metalurgii. Kto wie, czy to nie ta książka przyniosła mu największą sławę.

Od 1966 r. był aktywnym członkiem Peruwiańskiego Towarzystwa Geologicznego i do roku 1983 pełnił różne funkcje w jego władzach. Przyczynił się waleń do wznowienia wymiany wydawnictw z Polskim Towarzystwem Geologicznym.

W 1966 r. podjął pracę dydaktyczną na UNI, gdzie w latach 1971–1992 piastował stanowisko profesora zwyczajnego. Okresowo reprezentował tę grupę pracowników w senacie UNI. Wykładał na studiach inżynierskich: geologię Peru, złoża kopalni niemetalicznych, mineralogię i petrografię, mikroskopię kruszców, geologię strukturalną, geotektonikę i metalogenię. Na studiach podyplomowych poświęconych poszukiwaniu i wykorzystaniu węgla prowa-

dził od 1972 roku zajęcia: *Geologia i poszukiwanie węgla, Wydobycie, przeróbka i podaż węgla na rynek oraz Węgle i koksy metalurgiczne*. Od 1992 roku koordynował wszelkie studia podyplomowe na UNI, a pod koniec swej kariery na tym uniwersytecie (2001–2002) zorganizował wielodyscyplinarne warsztaty *Zasoby naturalne Peru dla rozwoju narodowego*. Wypromował wielu wybitnych geologów.

W okresie urlopów naukowych odwiedzał ośrodki naukowe w Europie (m.in. w roku akademickim 1970/1971 Wydział Geologiczno-Poszukiwawczy AGH), gdzie wygłaszał odczyty. Po wygaśnięciu stanowiska na UNI podjął pracę na innych uczelniach stołecznych: Pontificia Universidad Católica i Universidad de Lima oraz lokalnych w Cerro de Pasco, Huancavelica i Piura. Warto tu przypomnieć, że w latach 1985–1993 panował w Peru głęboki kryzys ekonomiczny, z którego kraj się wydobywa, głównie dzięki zagospodarowaniu nowych złóż i reformom górnictwa.

Życiorys dr inż. Stanisława Dunin-Borkowskiego odzwierciedla los powojennego emigranta z Polski, ciężką

pracę i elastyczność w poszukiwaniu zatrudnienia, a jednocześnie wkład intelektualny polskich geologów w tworzenie warunków do rozwoju krajów, które ich przygarnęły, oraz współpracy z daleką ojczyzną.

Został wyróżniony kilkoma nagrodami i odznaczeniami: *Za zasługi* (1971) — promocję inżynierów metalurgii UNI; medalem okolicznościowym *Nicolas Copernico* (1974) za organizację obchodów 500-lecia urodzin Kopernika w Limie; *Za zasługi dla kultury polskiej* (1975); dyplomem honorowym *Colegio de Ingenieros del Perú* za zasługi geologiczne (1982); nagrodą uniwersytetów limskich (1988) *za poświęcenie i ciągłe dążenie do poznania krajowych zasobów węgla oraz stałe wsparcie działań promujących zastosowanie węgla peruwiańskich*.

Odszedł zasłużony, a przy tym skromny człowiek. Z pewnością dołączy do grona wybitnych Polaków w historii Peru.

Cześć Jego Pamięci!

Andrzej Paulo